
LEDARE

DEN KORRUMPERADE ARBETS- MARKNADSPOLITIKEN

Han är 20 år, har hästsvans, är begåvad och utan ett riktigt jobb. Men genom en smart konstruktion har han lyckats bli uthyrd till sin fars firma av ett annat företag – på skattebetalarnas bekostnad. Och inom kort ska han ut och resa eftersom han nu fått ihop tillräckligt mycket pengar.

Man skulle kanske kunna tro att det är en historia från det glada 1980-talet men det handlar om Sverige 1993.

Då, för fem–sex år sedan, var det överflödet av jobb som skapade en ny och "flexibel" syn på arbete hos de yngre Australienåkande generationerna. Idag är det paradoxalt nog bristen på jobb som utgör jordmån för "flexibiliteten".

Visserligen visar undersökningar om gymnasisters attityder (Ungdomsbarometern är ett exempel) att det finns en

stark resonans hos 17–18-åringar för traditionellt borgerliga värderingar. Att skaffa sig en bra utbildning och ett bra jobb kommer högt upp på prioriteringslistan. Ett eget företag hägrar för förvånansvärt många yngre. Och det borde ju båda gott inför framtiden – Sverige kommer behöva mycket av arbete, företagande och sparande om dagens problem skall kunna bemästras.

Men tyvärr kolliderar dessa goda dygder med verkligheten när de förhoppningsfulla ungdomarna lämnar gymnasieskolans trygga hägn. För därute existerar ingen marknad att förverkliga drömmar på. Där finns bara Arbetsmarknadspolitik som är en parodi på allt vad marknad heter.

Avtalsfrihet är grundläggande för en fungerande marknad. Det finns inte. Istället finns det Arbetsrätt som i praktiken innebär att ungdomar idag

inte har rätt att arbeta. Det finns företag och arbetsplatser idag som inte har en anställd under 40 år, ibland ingen under 50!

En fri prisbildning är också ett fundamentalt rekvisit för att resurser ska kunna allokeras effektivt på marknaden. Det finns inte heller. Istället finns Den svenska modellen som innebär att ungdomar prissätts ut ur den reguljära marknaden med hjälp av minimilöner och centrala avtal.

Och som om inte detta vore nog så har denna hårt drabbade del av ekonomin dessutom förstörts genom skatter och subventioner. Marginalskatter på 50 procent även i måttliga lönelägen, och löneskatter på 30 procent för alla skapar skattekilrar som gör kostnaderna för enklare jobb helt orimliga. Att det finns en betydande grå och svart sektor på arbetsmarknaden borde ingen förvåna sig över som har det minsta hum om ekonomiska incitament.

När sedan problemen hopar sig som på beställning, eftersom marknaden inte fungerar, så är naturligtvis subventionsratten det givna politiska bote-medlet. Och skattefinansierad manna regnar från himlen med hjälp av dessa ständiga förkortningar: ALU och GAS och allt vad det heter.

Att subventioner korrumpierar är inte heller någon okänd företeelse, och berättelserna är legio om hur ungdoms-

praktikanter och ALU-avlönade utnyttjas för jobb och syften som aldrig ens kunde föresväva de välmenande politikererna. Ett komiskt exempel var när LO-förbund använde ALU för att rekrytera deltagare till demonstrationer mot arbetsmarknadspolitikerna. Politiken bet så att säga sig själv i svansen och kollapsade i sin egen orimlighet. Men bara i teorin. I praktiken är naturligtvis det perversa systemet kvar.

Man får vända blickarna mot öster för att finna motsvarigheter till detta rekord i planmässigt dårskap. Men sannolikt är situationen på längre sikt mer gynnsam i dessa länder än hos oss. Den estniska finansministern Madis Üürrike konstaterade nyligen att Estland visserligen har långt kvar till genomsnittlig västeuropeisk välfärdsnivå, men till skillnad från Sverige så är utvecklingen i Estland i alla fall på väg åt rätt håll...

Han gjorde också en annan iakttagelse. Det är enligt Üürrike ingen slump att så många av Estlands nya ledande politiker och företagsledare är mycket unga. Påtagligt ofta kring 30-35, inte sällan under 30. Försvarsministern är 27 och premiärministern 33, för att bara nämna två exempel. Äldre människor som vuxit upp i dessa samhällen – Üürrike drog gränsen vid 35(!) – är nämligen så hopplöst impregnerade med planekonomiskt tänkande och korrumpierade av en sjuk moral att de i praktiken är helt

---

oanvändbara för att restaurera det estniska samhället och den estniska ekonomin.

Parallellen till Sverige är uppenbar, men tyvärr med omvända förtecken. Här är systemet på väg att korrumpas av yngre generationerna, dvs de som idag försöker ta sig in på den svenska arbetsmarknaden, men stängs ute av politiskt konstruerade murar kring de existerande men allt färre riktiga jobben. Och som istället får leva på subventionerade och artificiella sysselsättningar.

Det behövs ingen större begåvning för att inse vad dessa mekanismer har för effekter på en ung och skör arbetsmoral. Vår unge hästsvansprydda bekant kan berätta om åtskilliga av sina arbetslösa kompisar som i själva verket trivs ganska bra med tillvaron. Bidragen är anständiga och behöver man lite extra tillskott är svartjobb alltid en möjlighet. De lever ett "mysigt" liv som han uttryckte det.

Vi riskerar med andra ord att få en generation där alltför många aldrig haft ett riktigt jobb, och som följaktligen

inte vet vad det innebär att arbeta, att ha ansvar och att anstränga sig. Bara därför att vi tillåter fördomar, förlegade föreställningar och fackliga särintressen att försvara och bevara ett sjukt system.

På moderaternas partistämman nyligen diskuterades arbetsmarknadspolitiken. Men trots fagert tal i det nya handlingsprogrammet om en fungerande arbetsmarknad med individuella avtal, visade partistyrelsen upp en förvånansvärt avmätt inställning när det väl kom till kritan i konkreta frågor som rörde arbetsrätt och LAS. Det är möjligt att detta betingas av taktiska hänsyn till regeringsbröder och den stundande valdagen. Men det förändrar ingenting i sakfrågan: LAS stämplar ut jobb i Sverige. Arbetsrättskommitténs förslag är möjligen ett steg i rätt riktning, men det rör sig om millimetrar där det behövs centimetrar. Vad värre är, det är bråttom nu. En hel generation är på väg att förvägras ett riktigt jobb.